

Praktické kresťanstvo

I. Náčrt

Krátka osnova

1. Zodpovednosť za evanjelijné poslanie – 1 Pet 3,15; Júda 3; Sk 1,8; 4,20
2. Zodpovednosť voči cirkevnému spoločenstvu – Ef 4,4-6; 6,18; Gal 6,1.2; Jak 5,16; 1 Kor 13,13
3. Zodpovednosť voči spoločnosti – Ján 17,5; Rim 13,1-4.7; 1 Pet 2,13.14.17; Sk 5,29

Už dlhší čas spoločne študujeme základy biblického učenia a kresťanstva. Na základe Písma sme poznali, že vieroučná čistota a osobná náboženská skúsenosť sú nadmieru dôležité, preto nechceme a nesmieme znižovať ich význam. Ak sa však na ne príliš sústredíme, zanecháva to na človeku neblahé a nezdravé následky.

Prehnané zameranie sa na správne učenie môže totiž vyvolať dojem, že kresťan-stvo je len akási ideológia alebo životná filozofia a praktické prežívanie biblických právd nie je až také dôležité. Často to vedie k neláskavému, povyšeneckému, či príliš kritickému postoju k tým, ktorí veria inak.

Prehnané zameranie sa na vlastnú náboženskú skúsenosť môže viesť k tomu, že človek je až príliš zaneprázdnený svojimi postojmi a pocitmi, ktoré v danej chvíli prežíva, a to vnáša do jeho života neistotu. Tí, ktorí sú prehnané úzkostliví, pokiaľ ide o ich telesné zdravie, majú často pocit, že ich zdravotný stav je omnoho horší, než je to v skutočnosti. Podobne to funguje aj v oblasti duchovného zdravia.

Jedným z dôsledkov hriechu je, že človek stratil cit pre vyváženosť, rovnováhu. Veľmi ľahko padá do rôznych extrémov, krajností alebo fanatizmu všetkých druhov. Poslaním kresťanstva a výsledkom správneho vzťahu k Bohu je, okrem iného, obnova vyváženého života. Jedným z dôsledkov prílišného sústredenia sa na uče-nie alebo osobnú skúsenosť je strata záujmu o iných. Hnacím motorom Ježišovho života však bola služba. Rozhodne nezanedbával svoj osobný vzťah s Otcom, no blaho ostatných ľudí bolo na prvom mieste v jeho rebríčku hodnôt. Tí, čo úzkostlivo definujú najjemnejšie odtiene právd, tí, ktorým ide predovšetkým o vlastné duchovné blaho a skúsenosť, sa o druhých nebudú zaujímať preto, že ich motivuje snaha obohatiť ich, ale preto, aby získali určité osobné výhody, alebo preto, že je to ich povinnosť. Aj keď Božie dielo obnovy zahŕňa aj naše individuálne spasenie, rozhodne sa ním nevyčerpá.

Spasenie má teda nielen individuálny rozmer, ale aj korporatívny (vzťah k spo-ločenstvu veriacich bratov a sestier) a spoločenský (vzťah k spoločnosti okolo nás). Tieto aspekty spasenia nie sú druhotné, nepovinné, ani umelo vytvorené. Preto si o praktickom prežívaní týchto rozmerov kresťanstva chceme povedať niečo viac.

1. Zodpovednosť za evanjelijné poslanie – 1 Pet 3,15; Júda 3; Sk 1,8; 4,20

Významným poslaním cirkvi je pokračovať v Kristovom diele. Kristova služba sa jeho pozemským pôsobením neskončila, ale vlastne len začala. Úlohou kresťan-nov-jednotlivcov, ale aj cirkvi ako celku, je niesť posolstvo evanjelia. (Mat 28,18-20) Cirkev však posolstvo nielen zvestuje (káže), ale aj predstavuje (demonštruje). Svedčí tak nielen o tom, kto je a aký je Boh, ale aj o tom, čo koná v živote človeka. Kresťania to považujú za prednosť, nie povinnosť. Apoštolovia mali radosť, keď mohli iným rozprávať o tom, čo prežili. (1 Kor 9,16) Ak človek prežije niečo radostné, jeho prirodzenou túžbou je podeliť sa o to s druhými. (Mar 5,19) Skúsenosť spasenia vedie automaticky k zvestovaniu evanjelia. (Sk 4,20)

Evanjelium sa má „hlásať po celom svete“, „všetkým národom“, „až do posledných končín sveta“. (Mat 24,14; 28,19; Sk 1,8) „Misijné polia“ však nie sú len tzv. „nekresťanské krajiny“, ale každé miesto, kde sa cirkev stretáva s neverou. Určite sem patrí aj moderná sekulárna spoločnosť, v ktorej žijeme.

V súvislosti s tým treba zdôrazniť, že praktické kresťanstvo musí nevyhnutne zahŕňať určitú kontextualizáciu (zaradenie do kontextu). Pri predstavovaní evanjelia musíme brať do úvahy situáciu tých, ktorých oslovujeme. Svedectvo kresťana prednesené univerzitnému profesorovi sa určite bude líšiť od svedectva, ktoré je určené pomocnému robotníkovi. Základný obsah posolstva zostáva nemenný, ale spôsob, forma predstavenia budú závisieť od poslucháča. Obsah posolstva je daný Božím zjavením. Forma jeho predstavenia závisí od doby a kultúry, v ktorej žijeme a ktorú sa snažíme osloviť.

V minulosti sme ako kresťania nie vždy dostatočne rozlišovali medzi kultúrou, v ktorej sme vieru prijali, a kultúrou, do ktorej s posolstvom prichádzame. Niekedy tak došlo k stotožneniu kultúry s vierou, náboženstvom (jasne to vidíme napríklad pri kolonizácii). Potrebujeme sa naučiť rozlišovať, ktoré veci je možné zmeniť bez toho, aby to ovplyvnilo obsah našej výpovede viery. Jednota v Kristovi rozhodne neznamená uniformitu kresťanskej praxe. Boh sa inkarnoval do ľudského tela, aby nás oslovil čo najzrozumiteľnejším spôsobom. Aj novozmluvná cirkev viedla neľahké boje o vyjadrenie večných zásad v kontexte meniacej sa doby. (Sk 15; 1 Kor 8) Tomuto zápasu sa nevyhne žiadna generácia veriacich. (Júda 3)

Praktický kresťanský život od nás vyžaduje určité konkrétne úsilie, aby sme dosiahli to, k čomu nás Boh vyzýva. Pretože v nás Boh nepôsobí automaticky ani magicky, platí to nielen v osobnom kresťanskom živote, ale tiež v naplnení spoločného poslania, ktoré ako cirkev Kristova na tomto svete máme. Biblia nám prikazuje určité veci konať a iných sa vyvarovať. (Ef 4,1; 5,21-6,20; 1 Kor 9,27) Paradox kresťanského života spočíva v tom, že výsledky tohto konania sú produktom Božej moci. Máme vykonať určité dielo a vynaložiť vážne úsilie, ale za svoje skutky si nemôžeme nárokovať nijaké zásluhy. (Fil 2,12.13)

2. Zodpovednosť voči cirkevnému spoločenstvu – Ef 4,4-6; 6,18; Gal 6,1,2; Jak 5,16; 1 Kor 13,13

Nová zmluva označuje praktický život kresťana ako „život v Duchu“. (Rim 5,5; Rim 8,14.16; 2 Kor 1,22) Prítomnosť Ducha Svätého v živote kresťana je nielen znamením spasenia, ale aj motivujúcou silou a zdrojom „ovocia Ducha“. (Gal 5,22.23)

Novozmluvné chápanie života v Duchu ukazuje aj na jeho korporatívny a spoločenský aspekt. Dielo Ducha Svätého pozorujeme tam, kde ľudia vytvárajú nový typ spoločenstva, prežívajú nové vzťahy – či už vo vnútri spoločenstva, alebo aj mimo neho – a žijú životom lásky a služby.

Hlavná sféra pôsobenia Ducha Svätého je v tom, čo sa deje medzi ľuďmi a v ich vnútri. Život v Duchu samozrejme zahŕňa zmenu vnútorných postojov aj vonkajšieho správania, teda spôsob života jednotlivca. Súčasne Duch Svätý ovplyvňuje aj to, ako ľudia spolu vychádzajú. Preto apoštol Pavel predstavuje cirkevné spoločenstvo ako „jedno telo a jeden duch“, kde je „jeden Pán, jedna viera, jeden krst, jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých“. (Ef 4,4-6)

Praktický kresťanský život v cirkvi teda znamená, že veriaci sa za seba modlia (Ef 6,18; Jak 5,16), pomáhajú si (Gal 6,2), navzájom si odpúšťajú (Kol 3,13), radia (Gal 6,1) a milujú sa. (1 Pet 4,8) Samozrejme, k podpore cirkvi patrí tiež materiálna a finančná stránka. (1 Kor 9,13.14; 2 Kor 9,1; Gal 6,6)

Praktický život kresťana, ktorý žije v Duchu, je motivovaný vierou, nádejou a láskou. (1 Kor 13,13) O viere ako podstatnom aspekte nášho vzťahu k Bohu, bezmedznej dôvere a spoliehaní sa na Boha na základe poznania, ako aj o jej **obsahu**, sme už povedali dosť.

Skutočná láska nie je motivovaná túžbou po odmene. Nepýta sa, čo bude mať z to-ho, čo robí, ale miluje Boha pre to, aký je, nie pre to, čo od neho dostane. (Mat 22,37)

Takáto láska je ochotná prijať Božiu zvrchovanosť v každej oblasti života. Je ochotná dať k dispozícii seba aj všetko, čo má a podriať Božej vôli každý detail života.

Láska prirodzene vedie človeka k tomu, aby miloval druhých – svojich blízkych. (Mat 22,39; 5,44-48) Kresťan, motivovaný Božím konaním, rešpektuje iných. Nezaobchádza s nimi podľa toho, ako sa oni správajú k nemu.

Kristova láska je nielen činorodá, aktívna a „naplňajúca zákon“ (Rim 13,8), ale aj ochotná ísť „druhú míľu“, vykonať viac, než čo sa od nej vyžaduje. (Mat 5,19.20.41) Láska je ochotná obetovať vlastné záujmy pre blaho druhého. (Ján 15,13)

Praktická láska sa premieta aj do života rodiny. Kresťania majú svoje povinnosti, či ide o deti, manželov alebo rodičov.

3. Zodpovednosť voči spoločnosti – Ján 17,5; Rim 13,1-4.7; 1 Pet 2,13.14.17; Sk 5,29

Kresťania však majú určité povinnosti aj voči spoločnosti, v ktorej žijú. Biblia nikde nehovorí, že by sme sa mali stretávať iba s tými, ktorí sú členmi cirkvi (1 Kor 6,9.10; Rim 12,18), alebo že naše posvätenie by nás malo viesť k asketickému utiahnutiu sa do samoty. (Ján 17,5) Pretože sme súčasťou spoločnosti, máme aj určité spoločenské povinnosti.

Praktické kresťanstvo rozhodne znamená žiť v pokoji s druhými (Rim 12,18), vyhýbať sa akémukoľvek nezákonnému

konaniu (1 Pet 4,15) a byť na úžitok spo-ločnosti. (2 Kor 8,21; Ef 4,28; 1 Pet 2,12) Protestantská reformácia priniesla dôraz nielen na Písmo a kňazstvo všetkých veriacich, ale tiež pripomenula, že každé povolanie, ktoré človek vykonáva vo vedomí Božej prítomnosti a „povolanosti“, alebo ktorým slúži druhým, je „svätým“ povolaním.

Aj keď kresťania majú byť svojím vzorným životom a správaním nepochybne príkladom, sú situácie, kedy by (podobne ako starozmluvní proroci) kvôli zlu v spoločnosti a ponižujúcim spoločenským podmienkam nemali mlčať. Samozrejme, ak má spoločnosť brať hlas cirkvi vážne, musí mať cirkev určitú autoritu. Tá sa získava nielen príkladným životom jej členov, ale aj ich spoločenským vplyvom.

Kresťan sa nemôže a nemá vyhýbať povinnostiam, ktoré vyplývajú z jeho občianstva v jeho pozemskej vlasti. (Rim 13,1-4; 1 Pet 2,13.14) Ježiš radí Židom, aby platili dane cisárovi. (Mat 22,21) Ak človek využíva práva, ktoré mu politický systém poskytuje, mal by byť ochotný na ne aj prispievať. Kresťan by mal byť v každom ohľade vzorným občanom. (Rim 13,7; 1 Pet 2,17) Samozrejme, tam, kde dochádza k jasnému konfliktu medzi vernosťou Božím zásadám a požiadavkami štátu, platia slová apoštola Petra: „Boha treba poslúchať viac ako ľudí.“ V takom prípade kresťania majú byť ochotní statočne znášať dôsledky svojho konania. (1 Pet 3,13.17; 4,12.13)

Kresťania, pokiaľ ide o spoločnosť, však nesmú zabúdať na hlavný zmysel svojho poslania. Božia vláda nad svetom nie je len duchovná. Spasenie sa týka každej sféry našej bytosti, teda nielen duchovnej, ale aj telesnej a spoločenskej. Cirkev však nesmie dovoliť, aby sa spoločenská angažovanosť stala jej hlavným a najdôležitejším poslaním. Ak sa cirkev zapojí do spoločenskej a politickej premeny spoločnosti v takej miere, že začne strácať svoju identitu, keď schvaľuje zlo alebo mlčí tam, kde by mala prehovoriť, potom „soľ stráca svoju chuť“ a prestáva prinášať svetlo evanjelia. (Mat 5,13-16) Biblia varuje cirkev pred pokušením snažiť sa dosiahnuť duchovné hodnoty politickými spôsobmi. (Zj 17 a 18) Trvalou výzvou pre cirkev a kresťanov zostáva, aby sa vždy znovu usilovali o rovnováhu medzi poslanstvom evanjelia o tom, čo Boh v Kristovi vykonal pre ľudstvo, a výzvou k zmenám v ľud-skej spoločnosti. Tieto dva aspekty musia zostať vo vzájomnom napätí. Nie je možné zdôrazňovať jeden na úkor druhého. Proroci vždy upozorňovali, že čistota náboženstva je nezlučiteľná so sociálnou nespravodlivosťou a akýmkoľvek útlakom. (Ám 5,21-24)

Na praktický kresťanský život má veľký vplyv kresťanova nádej, ktorá je zameraná na ustanovenie Božieho kráľovstva. Božie kráľovstvo neznamená len obnovu celého stvorenia, ale aj vytvorenie dokonalého spoločenstva, prostredia a vzťahov. Kresťanovi to pomáha zachovať si správne poradie hodnôt, z pohľadu večnosti vidieť zmysel toho, čo robí, byť ochotný investovať do budúcnosti a zostať bdelym. Nádej nás upozorňuje na spojenie prítomnosti s budúcnosťou. Nádej túži po druhom príchode Ježiša Krista. Byť bdely znamená uvedomovať si blízkosť tohto príchodu a múdro využívať jedinečné príležitosti, ktoré ponúka prítomnosť. Kedykoľvek sa príchod Ježiša Krista odsúva do vzdialenej a irelevantnej budúcnosti, má to negatívne dôsledky na vieroučný a etický aspekt života veriaceho. (Mat 24,45-51)

II. Výkladové poznámky

1. K praktickému kresťanskému životu patrí aj svedecká služba. Pripomeňme si, že každý kresťan má slúžiť svojimi duchovnými darmi. Nikto nemá všetky duchovné dary. (1 Kor 12-14) Dar evanjelizácie má asi 8-10 % veriacich. Každý kresťan by však mal byť schopný v priebehu niekoľkých minút povedať o svojom živote predtým než poznal a prijal Ježiša Krista, aká zmena nastala v jeho živote potom a čo preňho Kristus znamená dnes.
2. Kresťanská spiritualita je často zanedbávaným aspektom praktického kresťanského života. Pretože ju sotva dokážeme vyjadriť merateľnými veličinami, kresťanstvo nakoniec často sklzne do slovnej dogmatickej ekvilibristiky (hra so slovami), alebo preceňuje prejav služby, či nadmieru sa sústreďuje na osobný rast a dokonalosť charakteru. Náhrada za osobné stíšenie sa nad Božím slovom, modlitbu, spoločné zhromaždenie a prežívanie každodenných skúseností s Pánom neexistuje. Každé stroskotanie v kresťanskom živote a strata duchovnej skúsenosti je vlastne zapríčinená zlyhaním v tejto oblasti. Nie je možné tento aspekt dostatočne zdôrazniť!
3. V dnešnom svete si kresťan musí klásť otázku, ktorá sa týka vzťahu k ostatným (nekresťanským) náboženstvám. Predovšetkým je potrebné pripomenúť, že je dôležité iné náboženstvá študovať a poznávať. Ťažko môžeme dúfať, že budeme schopní inteligentne „vydať počet o (našej) nádeji“ (1 Pet 3,15), ak nepoznáme náboženské pozadie tých, ktorých chceme oslovit.

Ďalej si potrebujeme uvedomiť, že nie všetky nekresťanské náboženstvá sú rovnaké. V tom najlepšom, čo ponúkajú, sú odrazom ľudského hľadania, túžob a chápania reality. V tom najhoršom môžu byť démonické, zväzujúce svojich nasledovníkov putami nevedomosti, povery a strachu. Každé náboženstvo však musíme skúmať v jeho najlepšej forme

a neuspokojit' sa s tým, že sme zavrhlí jeho prekrútenú podobu, ktorá sa vyskytuje v živote niektorých nasledovníkov. K iným náboženským smerom by sme nemali pristupovať s postojom nadradenosti. Naše chápanie kresťanstva nám dáva určité poznanie a istotu, ale zároveň z nás robí dlžníkov iných ľudí. Dialóg s tými, ktorí majú iný názor, môžeme viesť v správnom duchu. Potrebujeme načúvať, aj hovoriť. Medzi kresťanstvom a ostatnými náboženstvami existujú určité podobné, ale aj rozdielne znaky, kontinuita aj odlišnosť. (Sk 17,22-31) Právě evanjelium nepohrdne tým najlepším, čo ľudský duch objavil. Zahŕňa v sebe pravdy, ktoré sú predmetom zvláštneho Božieho zjavenia.

III. Praktické dôsledky

Praktický kresťanský život znamená vo viere, nádeji a láske prežívať výsady a povinnosti spojené s tým, že sme Božie deti. Vďačnosť za dar spasenia, za to, čo Boh vykonal v našom živote, mení náš život na oslavu. Dominantnou témou kresťanského života je radosť, nie povinnosť. Táto oslava a radosť sa navonok prejavuje nielen v spoločnej a súkromnej bohoslužbe, ale aj v uznaní Božej zvrchovanosti nad každým aspektom nášho života.

Svoj praktický život však kresťan neprežíva v ideálnom svete. Viera v Boha, ktorý stvoril svet, ho chráni pred pesimizmom a nihilizmom. Pomáha mu uvedomiť si, že svet vyšiel z Božej ruky, preto má zmysel sa v ňom angažovať. Učenie

o páde do hriechu zas vysvetľuje zlo, ktoré vo svete panuje. Pripomína nám, že aj naša najlepšia snaha je poznačená hriechom. Zložité problémy tohto sveta nemajú jednoduché riešenie.

Učenie o spasení potvrdzuje, že Boh svet nenechal a neopustil. Dôsledky pádu do hriechu zvrátil Ježiš Kristus svojím životom a smrťou. Pokračuje vo svojom diele, aby boli tieto následky odstránené. Učenie o druhom príchode Ježiša Krista nám pripomína, že všetko prítomné je dočasné. Boží ideál sa ešte nezrealizoval. To najlepšie ešte len príde.

Všetko, o čom sme pri našom štúdiu hovorili, nám má pomôcť žiť v dnešnom svete tak, aby náš optimizmus nebol naivný a aby sa náš realizmus nestal cynický. Kresťania žijú vo svete, a predsa nie sú zo sveta. (Ján 17,15.16) Svet opustiť nemôžu. Preto v ňom chcú žiť tak, aby ho Kristova láska pretvárala. Nič z toho, čo sme s Božou pomocou dosiahli, nemôžeme identifikovať s Božím kráľovstvom. Boh však v prítomnosti pôsobí, preto žijeme ako občania jeho kráľovstva. Žíme v prítomnosti s nádejou na budúcnosť, založenou na dôvere vyvierajúcej z minulosti.